

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Nastavnik: Luka Begović

Školska godina: 2023./2024.

Škola: Osnovna škola „Dominik Savio“ Zagreb

Ocjenjivanje postignuća učenika/učenica iz geografije jedan je od redovitih i najvažnijih načina vrednovanja. Moguće ga je ostvariti na kraju nastavne jedinice, tematske cjeline i /ili nastavne cjeline.

Ocjenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

U nastavi geografije razinom usvojenosti od nezadovoljavajuće do izvrsne vrednuju se sljedeći elementi (brojčanom i opisnom ocjenom).

Element vrednovanja	Opis elementa	Oblik	Kriterij
Geografska znanja	<p>- obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje.</p> <p>Činjenično znanje je temelj za razumijevanje geografskih sadržaja, no težište treba staviti na konceptualno i proceduralno znanje koje će omogućiti primjenu znanja u novim situacijama i kreativno rješavanje prostornih problema.</p> <p>Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovom elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama.</p> <p>Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere kreira učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenog tipa. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda.</p>	pisano, usmeno	točnost i kvaliteta odgovora; reakcija na postavljeno pitanje; samostalnost
Geografsko istraživanje i vještine	<p>grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentacija u prostoru pomoću orijentira i uređaja (kompas, GPS, geografska karta/plan), izrada skica, profila, tematskih karata, dijagrama, prezentacija, postera, plakata, samostalnih pisanih radova);</p> <p>kognitivne vještine (analiza grafičkih priloga);</p> <p>primjena geografskih znanja, povezivanje nastavnog gradiva i logičko zaključivanje</p> <p><i>* ako je za taj razred planiran istraživački rad tada treba vrednovati i sve vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja: opažanje, postavljanje pitanja, planiranje istraživanja; prikupljanje podataka; bilježenje,</i></p>	pisano, usmeno, praktično	točnost, preciznost, samostalnost, preglednost i sl.; primjena statističkih i grafičkih metoda; prezentacijske vještine; timski rad

	<i>vrednovanje i predstavljanje podataka; interpretiranje i analiziranje podataka te zaključivanja; komuniciranje rezultata i postupaka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenom istraživanju.</i>		
Kartografska pismenost	poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata; interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata.	Pisano (slijepe karte), usmeno, praktično	orijentacija i snalaženje na geografskoj karti; čitanje i interpretacija sadržaja karata; pravilno pisanje geografskih imena

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE ODREĐENOG ELEMENTA

Razina usvojenosti ishoda: **IZNIMNA**

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je brza i točna - izrazito temeljito i opširno obrazlaže naučeno - gradivo je usvojeno sa potpunim razumijevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom - originalan i samostalan u rješavanju zadataka - sve navedeno učenik vrši bez pomoći nastavnika 	<ul style="list-style-type: none"> -izrazito kvalitetno, brzo i točno uočava geografske pojave i procese -izrazito temeljito i opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima -izuzetno samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema -s lakoćom obrazlaže i dokazuje geografske procese i pojave -pokazuje razvijeno i prošireno logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> -izrazito brzo, točno i samostalno pokazuje i „čita“ geografske pojmove -izrazita sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva sa karte (paralelno pokazivanje na karti sa iznošenjem teorije) -izrazito točno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke -izrazito uspješno koristi zemljovid pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: VRLO DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je sporija, no i dalje bez pomoći nastavnika - kvaliteta znanja je točna i opširna, a način iznošenja gradiva je uglavnom logičan te sa razumijevanjem - uspješno primjenjuje stečena znanja	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i sporije, ali točno, uočava osnovne geografske pojave i procese - opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - logično obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - pokazuje logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom	<ul style="list-style-type: none"> - točno i samostalno, no sporije, pokazuje i „čita“ geografske pojmove - povezuje i „čita“ naučeno gradiva sa geografske karte - Točno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je spora i uz pomoć nastavnika (brojna potpitanja i navođenje na dogovor), no činjenice izlaže jasno i nedvosmisleno - kvaliteta znanja je prosječna, a način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim dijelovima 	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - prosječno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - prosječno i djelomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - većinu zadanih pojmova pokazuje točno - djelomično razvijena kartografska pismenost - uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima uz učiteljevu pomoć - prosječno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge - geografsku kartu koristi i „čita“ uz pomoć učitelja pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: ZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - reakcija učenika na postavljeno pitanje je djelomična, kvaliteta znanja je nepotpuna i površna sa greškama, a način iznošenja znanja tek zadovoljavajući uz sposobnost razgovora sa nastavnikom - na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice - otežano povezuje stečena geografska znanja s konkretnim primjerima 	<ul style="list-style-type: none"> - površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - nepotpuno i površno s pogreškama povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - djelomično i uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - površno logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - pokazuje na geografskoj samo pojedine osnovne zadane pojmove - teško uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i slabo se koristi njima - nepotpuno i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te zahtjeva veliku pomoć učitelja - vrlo površno i djelomično „čita“ i koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru i snalazi se isključivo uz pomoć učitelja

Razina usvojenosti: NEZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
<ul style="list-style-type: none"> - učenik ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove - učenik pokazuje nerazumijevanje geografskih nastavnih sadržaja - učenik ne primjenjuje i ne poznaje primjere korištenja geografskih znanja u svakodnevnom životu	<ul style="list-style-type: none"> - nesuvislo uočava geografske pojave i procese - ne povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima	<ul style="list-style-type: none"> -nesuvislo pokazuje na geografskoj karti najosnovnije zadane pojmove -nema razvijenu kartografsku pismenost -gotovo ne uočava i ne prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i ne koristi se njima -nelogično i bez razumijevanja analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te i uz veliku pomoć učitelja ne razumije -nesuvislo koristi i ne „čita“ geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA ZA PREZENTACIJU		
	Zadovoljavajuće (1 bod)	Dobro (2 boda)	Izvršno (3 boda)
Izgled prezentacije (raspored teksta i grafičkih priloga na slajdu, čitljivost)	Materijal je poslagan bez smisla. Tekst se slabo vidi zbog boje i stila pozadine, nedostaju grafički prilozi (fotografije, karte ili dijagrami) ili su loše kvalitete. Animacija nema.. Previše teksta (cijele rečenice umjesto natuknica).	Materijal je djelomično smisleno poslagan. Pozadina je dobro odabrana, ali je veličina slova negdje neprimjerena. Premali broj grafičkih priloga ili su loše kvalitete. Previše teksta, zvučni efekti i animacije bez svrhe.	Materijal je smisleno poslagan, pozadina slajda prilagođena temi, veličina i font slova primjereni, grafički prilozi u skladu s temom, dobre su rezolucije, animacije sa svrhom. Količina teksta u skladu s uputama nastavnika.
Kvaliteta sadržaja	Sadržaj prezentacije djelomično daje točne i znanstveno dokazane podatke o temi. Odabrani sadržaj (slikovni materijali, tekst) ne odgovara temi.	Sadržaj prezentacije uglavnom daje točne i znanstveno dokazane podatke o zadanoj temi. Odabrani sadržaj uglavnom odgovara zadanoj temi.	Sadržaj prezentacije daje točne i znanstveno dokazane podatke o zadanoj temi. Odabrani sadržaj odgovara zadanoj temi.
Pravopis i gramatika	Geografska imena napisana su djelomično gramatički i pravopisno točno. Nije korišten standardni hrvatski jezik ili je prisutno više od 7 pogrešaka.	Većina je geografskih imena napisana gramatički i pravopisno točno. Korišten je standardni hrvatski jezik uz 4-6 pogrešaka	Sva su geografska imena napisana gramatički i pravopisno točno, korišten je standardni hrvatski jezik uz najviše 3 pogreške.
Izrada i predaja	Kašnjenje u izradi/predaji je duže od 48 h bez opravdane isprike.	Kašnjenje u izradi/predaji je kraće od 48 h bez opravdane isprike.	Prezentacija je izrađena i predana na provjeru u zadanome roku.

Skala vrednovanja:

Bodovi	0 – 5	6 – 7	8	9	10 – 12
Ocjena	Nedovoljan (1)	Dovoljan (2)	Dobar (3)	Vrlo dobar (4)	Odličan (5)

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA ZA REFERAT		
	Zadovoljavajuće (1 bod)	Dobro (2 boda)	Izvrсно (3 boda)
Izgled referata (raspored teksta i grafičkih priloga u dokumentu, struktura teksta [uvod-razrada-zaključak])	Raspored teksta i grafičkih priloga je besmislen ili nepregledan. Nedostaje jasna struktura teksta. Nedostaju grafički prilozi (fotografije, karte ili dijagrami) ili su loše kvalitete. Referate je prekratak ili predugačak.	Raspored teksta i grafičkih priloga je donekle smislen ili djelomično pregledan. Struktura teksta je donekle jasna. Korišteni su grafički prilozi (fotografije, karte ili dijagrami), ali nisu najbolje uklopljeni u tekst.	Raspored teksta i grafičkih priloga je smislen ili pregledan. Struktura teksta je u potpunosti jasna. Korišteni su grafički prilozi (fotografije, karte ili dijagrami) koji su jasno uklopljeni u tekst.
Kvaliteta sadržaja	Sadržaj referata djelomično daje točne i znanstveno dokazane podatke o temi. Odabrani sadržaj (slikovni materijali, tekst) ne odgovara temi.	Sadržaj referata uglavnom daje točne i znanstveno dokazane podatke o zadanoj temi. Odabrani sadržaj uglavnom odgovara zadanoj temi.	Sadržaj referata daje točne i znanstveno dokazane podatke o zadanoj temi. Odabrani sadržaj odgovara zadanoj temi.
Pravopis i gramatika	Geografska imena napisana su djelomično gramatički i pravopisno točno. Nije korišten standardni hrvatski jezik ili je prisutno više od 7 pogrešaka.	Većina je geografskih imena napisana gramatički i pravopisno točno. Korišten je standardni hrvatski jezik uz 4-6 pogrešaka.	Sva su geografska imena napisana gramatički i pravopisno točno, korišten je standardni hrvatski jezik uz najviše 3 pogreške.
Izrada i predaja	Kašnjenje u izradi/predaji je duže od 48 h bez opravdane isprike.	Kašnjenje u izradi/predaji je kraće od 48 h bez opravdane isprike.	Referat je izrađen i predan na provjeru u zadanome roku.

Skala vrednovanja:

Bodov i	0 – 5	6 – 7	8	9	10 – 12
Ocjen a	Nedovoljan (1)	Dovoljan (2)	Dobar (3)	Vrlo dobar (4)	Odličan (5)

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA ZA MENTALNU MAPU		
	2 boda	1 bod	0 bodova
pojmovi	Mapa sadrži gotovo sve pojmove potrebne za prikaz određene teme te vrlo mali broj pojmova koji nisu nužni za prikaz, ali ne umanjuju razumljivost mape.	Mapa sadrži većinu pojmova potrebnih za prikaz određene teme, ali i određeni broj pojmova koji nisu neophodni za prikaz.	Odabir pojmova minimalno omogućuje prikaz razumijevanja određene teme.
razumijevanje i veze sistematizacije	Mapa je oblikovana na način da ju je lako pratiti, prikazuje sveobuhvatno razumijevanje prikazane teme, a sve su veze između pojmova smislene.	Mapa je oblikovana na način da ju je uglavnom lako pratiti te je u suštini razumljiva, uz minimalne pogreške. Većina veza između pojmova je opravdana i točna, uz određene manje propuste.	Mapa je oblikovana na način da ju je teže pratiti te ukazuje na značajnije pogreške u razumijevanju prikazane teme. Veze između pojmova minimalno prikazuju razumijevanje teme i/ili nisu u potpunosti opravdane.
gramatika i pravopis	Svi su pojmovi gramatički i pravopisno točno napisani.	Pojmovi su gramatički i pravopisno djelomično točno napisani. Prisutne su maksimalno tri pogreške.	Neki pojmovi su gramatički i pravopisno netočno napisani. Prisutne su više od tri pogreške.
urednost i čitljivost	Pojmovi su čitljivo i uredno napisani. Mapa je uredno obojana, a boje ne utječu na čitljivost.	Pojmovi su djelomično čitljivo i djelomično uredno napisani. Mapa je djelomično uredno obojana ili nije u potpunosti obojana, a boje ponegdje utječu na čitljivost.	Pojmovi nisu čitljivo i uredno napisani. Mapa nije uredno obojana ili uopće nije obojana, a boje znatno utječu na čitljivost.
Izrada i predaja	Mapa je napravljena i predana u zadanom roku.	Kašnjenje u izradi/predaji je kraće od 48 h bez opravdane isprike.	Kašnjenje u izradi/predaji je duže od 48 h bez opravdane isprike.

Skala vrednovanja:

Bodovi	0 – 4	5 – 6	7	8	9 – 10
Ocjene	Nedovoljan	Dovoljan (2)	Dobar (3)	Vrlo dobar (4)	Odličan (5)

a	(1)				
----------	-----	--	--	--	--

PRAĆENJE I VREDNOVANJE PRI IZVOĐENJU NASTAVE U ONLINE OKRUŽENJU

- redovito praćenje rada učenika bilježit će se na mjesečnoj bazi u bilješke e-dnevnika
- svi ocijenjeni elementi barem jednom u polugodištu
- zbog lakšeg praćenja rada učenika nastavnik može tražiti učenika da putem videa (Zoom, Teams i sl.) pokaže svoju bilježnicu, kartu, projektni zadatak ili bilo koji drugi oblik zadaće u tekućoj školskoj godini

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA		
	2 boda	1 bod	0 bodova
odnos prema radu	Iznimno se trudi izvršavati sve zadane zadatke te potiče druge učenike na aktivnost.	Uglavnom se trudi izvršavati zadane zadatke, no ne uvijek istim intenzitetom.	Vrlo malo se trudi ili se uopće ne trudi izvršavati zadane zadatke.
	Motiviran/a je za rad, neovisno o zadanoj aktivnosti.	Motivacija za rad je promjenjiva, ovisi o zadanoj aktivnosti pa su neki zadaci odrađeni površno	Nije motiviran za rad, neovisno o zadanoj aktivnosti pa ga je potrebno poticati i usmjeravati.
komunikacija	Uljudno se odnosi u pisanoj i usmenoj komunikaciji. Služi se hrvatskim standardnim jezikom te redovito odgovara na učiteljeve poruke. Ukoliko mu treba pomoć redovito pita učitelja.	Ponekad zaboravlja pravila uljudne pisane i usmene komunikacije. Uglavnom se služi hrvatskim standardnim jezikom, uz nekoliko propusta. Na učiteljeve poruke odgovara s malim zakašnjenjem. Ukoliko mu treba pomoć ponekad pita nastavnika.	Ne ponaša se uljudno u pisanoj i usmenoj komunikaciji. Ne služi se hrvatskim standardnim jezikom. Na učiteljeve poruke odgovara vrlo rijetko ili uopće ne odgovara. Nastavnicu ne pita za pomoć.
praćenje nastave u virtualnoj učionici	Redovito prati obavijesti i upute u virtualnoj učionici.	Uglavnom prati obavijesti i upute u virtualnoj učionici, ali mu/joj ponekad promakne obavijest pa ga /ju nastavnik mora kontaktirati privatnom porukom.	Obavijesti i upute prati i čita sa zakašnjenjem od nekoliko dana ili ih uopće ne čita.
rokovi	Poštuje zadane rokove i	Uglavnom poštuje	Ne poštuje zadane

	sve zadatke predaje na vrijeme.	zadane rokove, ali ponekad zadatke preda s malim zakašnjenjem.	rokove ni nakon produženja roka ili upozorenja.
--	---------------------------------	--	---

Skala vrednovanja:

Bodovi	0 – 4	5 – 6	7	8	9 – 10
Ocjena	Nedovoljan (1)	Dovoljan (2)	Dobar (3)	Vrlo dobar (4)	Odličan (5)

VRIJEDNOSTI ZA GRANICE OCJENA KOD PISANOG PROVJERAVANJA

Postotak bodova (%)	Ocjena
90-100	Odličan (5)
80-89	Vrlo dobar (4)
63-79	Dobar (3)
50-62	Dovoljan (2)
0 – 49	Nedovoljan (1)

Zaključna ocjena proizlazi iz bilježaka te iz sva tri elementa vrednovanja naučenoga:

- geografska znanja
- geografsko istraživanje i vještine
- kartografska pismenost

Određuje se na temelju ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda, uz uvažavanje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju te uzimajući u obzir **bilješke o radu i ponašanju učenika**.

Za utvrđivanje zaključne ocjene rabi se ljestvica školskih ocjena od 1 (nedovoljan) do 5 (odličan).

Prilikom zaključivanja ocjena **sve** učenikove ocjene moraju biti **pozitivne**.